

Απαντήσεις Ιστορίας προσανατολισμού/κατεύθυνσης

ΘΕΜΑ Α1

α. Σχολ. Βιβλίο σελ. 93 , «Το κόμμα του Θεοτόκη ... αντιβενιζελικών».

β. σελ. 213 , «Στο μεταξύ ... προς τους επαναστάτες». Η κα' αυτό απάντηση μπορούσε να σταματάει στο Κ. Μάνο, όμως ασφαλέστερη είναι η ολοκλήρωση της παραγράφου για τους υποψήφιους.

γ. Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής : σελ. 152, «Με βάση το άρθρο 11 της Σύμβασης ... ανταλλάξιμων». Συμπληρωματικά στοιχεία : αυτή θα διευκόλυνε τη μετακίνηση των ανταλλασσομένων (σελ. 150) και «ανέλαβε και το έργο της εκτίμησης της αξίας των εκατέρωθεν περιουσιών... Υπουργείο Γεωργίας», το 1924, 1925 με τη φροντίδα της μεταφέρθηκαν οι Έλληνες της Καππαδοκίας και της Κεντρικής και Νότιας Μικράς Ασίας. (σ. 146)

Σημειώνεται ότι η 1η Μικτή Επιτροπή 1914 που δεν λειτούργησε, δεν χαρακτηρίζεται από το σχολικό βιβλίο ως «Μικτή Επιτροπή **Ανταλλαγής**», γι' αυτό και θα μπορούσε να παραλειφθεί. Εάν πάντως κάποιοι μαθητές την έγραφαν θα έπρεπε να περιλάβουν : «Μετά την εκδήλωση του πρώτου διωγμού (1914) "Το οικουμενικό Πατριαρχείο ...Οκτώβριο 1914», σελ. 138,139.

ΘΕΜΑ Α2

α Σ , β Λ , γ Λ , δ Λ , ε Σ

ΘΕΜΑ Β1

Οι φορείς ήταν η Πατριαρχική Επιτροπή και το Υπουργείο Περιθάλψεως, «η επιστροφή ... Δυτικής Μικράς Ασίας.» , σ. 142 - 143. Η επόμενη περίοδος μπορούσε να περιληφθεί επίσης ή να συνδυαστεί κατάλληλα με το δεύτερο ερώτημα. Για το δεύτερο ερώτημα «Οι συνθήκες που βρήκαν προσφυγιάς» σ. 143.

ΘΕΜΑ Β2

Το θέμα αναφέρεται στην αστική αποκατάσταση, αλλά στο σχολικό βιβλίο δεν διαχωρίζονται οι δεκαετίες του μεσοπολέμου, άρα οι μαθητές δεν έχουν σαφή τρόπο διαχωρισμού της απάντησης.

σελ. 157 , «Η αστική στέγαση συνάντησε επέκταση λιμανιών», σελ. 158, «Η οικοδόμηση των συνοικισμών ... πρασίνου κ.α.». Η αναφορά στην ομάδα των άπορων προσφύγων, που δεν μπόρεσαν ποτέ να αποκατασταθούν σελ. 156 δεν είναι απαραίτητη , επειδή η ερώτηση αναφέρεται στην πρώτη δεκαετία της αποκατάστασης.

ΘΕΜΑ Γ1

A) Η ασάφεια και το πρόβλημα : Σχολ. Βιβλίο , σ. 78 «Παρά την έντονη αντίδραση ... 1875». Η ασάφεια του ελληνικού συντάγματος του 1864 αναφέρεται μόνο στο σχολικό βιβλίο. Το πρόβλημα που προκάλεσε σκιαγραφείται στο πρώτο παράθεμα. Εκεί αναφέρεται ότι ο Χ. Τρικούπης δημοσίευσε στην εφημερίδα των Αθηνών «Καιροί», ένα άρθρο με τίτλο «Τις πταίει;» , όπου κατονόμαζε το θρόνο σαν υπεύθυνο της συνταγματικής εκτροπής, καθώς έτσι ενισχύθηκε η εξουσία του βασιλιά και τόνιζε ότι δεν ευθύνονται για τα διαδραματιζόμενα ούτε ο λαός ούτε τα κόμματα. Βέβαια, αναγνώριζε ότι οι πολίτες βρίσκονταν σε δίλημμα για διαιώνιση της κατάστασης με υποταγή στην αυθαιρεσία ή σε αναβρασμό επαναστατικό, πράγμα που μπορούσε να κινητοποιήσει το βασιλιά να αντιδράσει και να αλλάξει τακτική. Στη συνέχεια άφηνε αιχμές εναντίον του πολιτικού κόσμου που επέτρεπαν και πιθανόν εξέτρεφαν τη βασιλική αυθαιρεσία επωφελούμενοι. Διαπίστωνε όμως ότι νομότυπος τρόπος αλλαγής των πραγμάτων από μέρους των πολιτικών ηγετών δεν υπήρχε.

Προφανώς το πρόβλημα που προκάλεσε η ασάφεια ήταν η αυθαιρεσία του βασιλιά και η πρωθυπουργοποίηση των ευνοουμένων.

B) Η ρύθμιση που προκρίθηκε: "Η ιδέα ανήκε ... βουλευτών»

Ως προς τη ρύθμιση που επιχειρήθηκε, όπως λέει και το σχολικό βιβλίο ο Τρικούπης πρότεινε , σύμφωνα με το α' παράθεμα, σχηματισμό κυβερνήσεων πλειοψηφίας και επικράτηση του δικομματισμού. Αυτό το θεωρούσε προϋπόθεση για να αποφευχθεί και η επαναστατική εξέγερση.

Μέσα στο κλίμα πάντως αυτών των πιεστικών συνθηκών ο Γεώργιος εκφώνησε λόγο στη Βουλή το 1875, απόσπασμα του οποίου παρατίθεται στο σχολικό βιβλίο και αποτελούσε και το β κείμενο των εξετάσεων στην πηγή αυτή. Στο απόσπασμα του λόγου του, ο Γεώργιος χρησιμοποιεί συγκεκριμένες εκφράσεις, οι οποίες σχετίζονται με βασικά συνταγματικά δικαιώματα και αιτιολογούν την απόφασή του να υιοθετήσει την πρόταση του Χ. Τρικούπη για εφαρμογή της αρχής της δεδηλωμένης. Έτσι, αναφέρεται στα δικαιώματα του λαού και το σεβασμό τους, αναγνωρίζοντας την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας. Αναγνωρίζει επίσης ότι τα καθήκοντα που επιβάλλονται στους βουλευτές πρέπει να αντισταθμίζονται με δικαιώματα. Τέλος, θεωρεί ότι χωρίς την εφαρμογή της αρχής της δεδηλωμένης το πολίτευμα δεν μπορεί να λειτουργήσει ομαλά. Το ύφος του βασιλικού λόγου, για ένα ζήτημα για το οποίο μέχρι τότε υπήρχε σταθερή άρνηση εκ μέρους του Γεωργίου, δηλώνει την απόλυτη εξουσία του βασιλιά κατά την περίοδο αυτή.

Συνέπειες σελ. 79, Η αναγνώριση της αρχής της δεδηλωμένης «(Αυτό) θα στερούσε ... πολιτικού τοπίου».

Για την επιβεβαίωση της επικράτησης του κοινοβουλευτισμού και του δικομματισμού μπορούσαν επίσης να συμπληρωθούν τα στοιχεία της σελ. 80 "Στο διάστημα ... θεμελιώθηκαν".

ΘΕΜΑ Δ1

Α) Στόχοι και περιεχόμενο των ρυθμίσεων :

1870 - 1871 : Εισαγωγικά μπορούσε να αναφερθεί ότι η όλη πολιτική του Α. Κουμουνδούρου κατά την περίοδο 1860 -1880 αποσκοπούσε στην ανάπτυξη της γεωργίας και στην εκβιομηχάνιση της χώρας, κατά τον Θ. Καλαφάτη.

Σε σχέση με τους στόχους των νομοθετικών ρυθμίσεων του 1870 - 1871, βλ. σελ. 25, «Στόχος των νομοθετημάτων ... ικανοποιητικό βαθμό»

Οι στόχοι που αναφέρονται στο βιβλίο είναι **κοινωνικοί** : η υποστήριξη των ακτημόνων - αγροτών και **οικονομικοί**. Στα θέματα αυτά το πρώτο παράθεμα συμπληρώνει ότι: από κοινωνική άποψη δεν υπήρχε σαφές αγροτικό κίνημα, όμως δημιουργούνταν συχνά εντάσεις με ακτήμονες και μικροϊδιοκτήτες σε διάφορες περιοχές της χώρας, καθώς ήτταν συνηθισμένες οι καταπατήσεις εθνικών και εκκλησιαστικών κτημάτων. Έτσι η διανομή τεμαχίων γης στις κοινωνικές ομάδες που προαναφέρθηκαν θα μπορούσε να αμβλύνει το πρόβλημα.

Σε επίπεδο οικονομικό σύμφωνα με το πρώτο πάντα παράθεμα, το κράτος απέβλεπε στην αύξηση των δημοσίων εσόδων. Συγκεκριμένα θα στερούνταν το 25% της ακαθάριστης παραγωγής των κρατικών κτημάτων, αλλά θα επωφελούνταν από δασμούς και φόρους που θα επέβαλε στους νέους αγρότες ιδιοκτήτες, ενώ θεωρούσε ότι θα αυξανόταν η αγροτική παραγωγή και η επιχειρηματική δραστηριότητα. Μάλιστα από την προώθηση εμπορευματικών καλλιεργειών (τύπου σταφίδας) θα ενισχύονταν τράπεζες και έμποροι, καθώς και τα μεσαία και μικρά οικογενειακά εισοδήματα. Γενικά θα κινούνταν η οικονομία και η αγορά.

1917, σελ. 43, 44, «Η κυβέρνηση Βενιζέλου αποφάσισε ... ενδιαφέροντος»

Στο βιβλίο τονίζεται η σημασία της ελληνικής ιδιοκτησίας των περιουσιών. Στο ίδιο μήκος κύματος το κείμενο του Σ. Πετμεζά, ήταν ανάγκη να τονωθεί το εθνικό αίσθημα των αγροτών, που ήταν κάτοικοι της Μακεδονίας και των νεοαποκτημένων από τους Βαλκανικούς πολέμους περιοχών, καθώς και ενίσχυση του χριστιανικού στοιχείου στις περιοχές αυτές.

Επίσης αναφέρεται στο σχολικό βιβλίο η ανάγκη αποκατάστασης των προσφύγων και οι κοινωνικοί λόγοι που συνδέονται με την πρόληψη των κοινωνικών εντάσεων. Στο πλαίσιο της κοινωνικής και πολιτικής διαμάχης ο ίδιος ιστορικός τοποθετεί την ερμηνεία της σχετικής βενιζελικής πολιτικής. Επίσης στο τρίτο παράθεμα υπολανθάνουν στόχοι πολιτικοί και εθνικοί, καθώς ο Δ. Φραγκιάδης αναφέρει ότι με την εφαρμοσθείσα μεταρρύθμιση μπορούσε να νομιμοποιηθεί η ελληνική κυριαρχία και να εδραιωθεί η ελληνική κρατική εξουσία με τη συγκεκριμένη πολιτειακή της μορφή.

Το περιεχόμενο των ρυθμίσεων :

1870 -1871 : σχολ. Βιβλίο σελ. 25, «σύμφωνα με τις σχετικές ρυθμίσεις ... αρδευόμενα» . Στο υποερώτημα αυτό δεν υπάρχουν στοιχεία από τις πηγές ως προς την πρώτη μεταρρύθμιση.

Ως προς τη δεύτερη **του 1917**, σύμφωνα με το Δ. Φραγκιάδη στις νομοθετικές ρυθμίσεις επιλέχθηκε το μοντέλο της μικρής , οικογενειακής ιδιοκτησίας και εκμετάλλευσης της Νότιας Ελλάδας, παρά το γεγονός ότι οικονομικά μπορούσε να μην αποδίδει σημαντικά. Όμως η πολιτικοκοινωνική σημασία του δικαιολογεί την εφαρμογή του και στις περιοχές του Βορειοελλαδικού χώρου, όπου μπορούσαν να υπάρχουν εθνολογικές αμφισβητήσεις και διεκδικήσεις.

Β) Η υλοποίηση των ρυθμίσεων

1870 - 1871 , σελ. 25, «Από το 1870 έως το 1911 ... εθνικής αυτής ιδιοκτησίας». Για την υλοποίηση της πρώτης αγροτικής μεταρρύθμισης δεν υπάρχουν στοιχεία στα παραθέματα.

1917 , σελ. 45, «Με βάση αυτά τα νομοθετήματα ... μικροϊδιοκτησίας.» Τα επόμενα δεν αφορούν την υλοποίηση , αλλά τα αποτελέσματα, στα οποία εν μέρει αναφέρονται και όσα προηγήθηκαν.

Σύμφωνα με το Σ. Πετμεζά η υλοποίηση της αγροτικής μεταρρύθμισης προβλεπόταν να πραγματοποιηθεί σε αργούς ρυθμούς με κρατική οικονομική ενίσχυση των ακτημόνων, αλλά η διαμάχη του Διχασμού επέβαλε το ρηξικέλευθο και υποχρεωτικό χαρακτήρα που πήρε. Σύμφωνα με το σχολικό βιβλίο και το παράθεμα του Δ. Φραγκιάδη επισημαίνεται ότι υλοποιήθηκε κατά τη μεταπολεμική περίοδο, (μετά το 1923 κατά το παράθεμα) , όπου μάλιστα σημειώνεται ότι η διανεμηθείσες γαίες ανήκαν είτε σε αλλοεθνείς (Βουλγάρους και Μουσουλμάνους («Τούρκους» τους αποκαλεί ο συγγραφέας) που είχαν αποχωρήσει λόγω της ανταλλαγής των πληθυσμών είτε σε Έλληνες μεγαλοκτηματίες.

Επιμέλεια απαντήσεων : Στέλλα Αλιγιζάκη